

Nieuwsbrief

Verhoor

De elfde
niewsbrief

Nummer 11 • Jaargang 3 • juni 2019

Wetswijziging over procedurele rechten minderjarigen die verdachte of beklagde zijn in een strafprocedure

Op 1 juni is een wetsvoorstel aangenomen over maatregelen in de Nederlandse regeling van het jeugdstrafprocesrecht. Minderjarigen kunnen niet zelfstandig hun recht op een eerlijk proces verwezenlijken. De EU heeft daarom ondersteunende en beschermende maatregelen genomen voor kinderen die verdachte of beklagde zijn in een strafzaak (Europese Richtlijn 2016/800/EU), die nu zijn opgenomen in de Nederlandse wetgeving.

Per 1 juni 2019 zijn nieuwe en gewijzigde artikelen 488aa t/m 489a WvSv van kracht.

Nieuwe artikelen Sv:

- Art. 488aa – mededelen van rechten aan verdachte.
- Art. 488ab – aanwezigheid ouders, voogd of vertrouwenspersoon tijdens verhoor door opsporingsambtenaar.
- Art. 488ac – audiovisuele registratie verhoor.
- Art. 489a – medisch onderzoek bij ophouden onderzoek.
- Art. 491a – aanwezigheid ouders, voogd of vertrouwenspersoon tijdens verhoor art. 491 lid 2.
- Art. 493a – aanwezigheid ouders of voogd tijdens verhoor art. 493 lid 4.
- Art. 494a – (opstellen) advies persoonlijkheid en leefomstandigheden verdachte.
- Art. 494b – hoe rekening wordt gehouden met advies art. 494a,

Gewijzigde artikelen Sv:

- Art. 488b – mededelen vrijheidsbeneming aan ouders of voogd.
- Art. 489 – raad voor rechtsbijstand in kennis stellen na aanhouding.
- Art. 491 – aanwijzing raadsman.
- Art. 493 – voorlopige hechtenis.
- Art. 494 – inwinnen inlichtingen persoonlijkheid en leefomstandigheden verdachte.
- Art. 496 – aanwezigheid ouders, voogd of vertrouwenspersoon tijdens terechtzitting.

Op Kompol is het kort samengevat:

https://kompol.politieacademie.politie.nl/topic.aspx?id=Topics/consultatie-en_verhoorbijstand_verdachte.wetenregelgeving.dita

Inhoud

- Wetswijziging rechten minderjarigen die verdachte of beklagde zijn in een strafprocedure
- Schending regels AVR
- App moeilijke woorden strafrechtketen
- Betreed geheugen als plaats delict
- Seminar verhoor uitgesteld
- Daderkenmerken en hun praktische implicaties voor de aanpak van verhoren

Iets te melden?

Heb je zelf een mededeling, vraag, leerzame praktijkervaring, anekdote of illustratief beeldmateriaal voor de verhooropleidingen? Mail het dan naar onderstaand mailadres van de Politieacademie.

10.2 g

@politieacademie.nl

De belangrijkste wettelijke veranderingen voor de politie zijn:

1. Afstand doen van rechtsbijstand is niet meer mogelijk;

Alle minderjarige verdachten van 12-18 jaar konden al geen afstand doen van hun consultatierecht. Zij kunnen vanaf nu ook geen afstand meer doen van hun verhoorbijstand. Het **schema m.b.t. de rechtsbijstand** voor aangehouden verdachten is op de nieuwe situatie aangepast.

2. Uitbreiding informatieverplichting van de rechten aan de verdachte en ouders;

Zie bijgevoegde folder. Deze moet worden uitgereikt aan de verdachte.

3. Recht van de verdachte om vergezeld te worden door ouders of vertrouwenspersoon tijdens verhoor;

Dit recht was er vroeger al, maar is na de invoering van de verhoorbijstand door een raadsman niet meer specifiek benoemd. Vanaf nu dus weer wel.

Ouder of vertrouwenspersoon kunnen geweigerd worden bij het verhoor aanwezig te zijn als de hOvJ meent dat dit niet in het belang van de verdachte is of als dat in strijd is met het onderzoeksbelang. Dit kan de hOvJ alleen doen na toestemming van de OVJ.

4. AVR is verplicht bij ernstige misdrijven of als de persoonlijkheid verdachte daartoe aanleiding geeft;

Er is nu een wettelijke basis voor het opnemen van het verhoor als de persoonlijkheid van de verdachte hiertoe aanleiding geeft.

5. De minderjarige verdachte kan als hij in de avonduren aan wordt gehouden en er geen advocaat beschikbaar is (piketcentrale dicht is) heen worden gezonden met behoud van gefinancierde bijstand bij verhoor de volgende dag;

6. Recht op medische beoordeling van de geschiktheid voor verhoor of het ondergaan van ander onderzoek.

7. Recht op informatie voor de ouders en wanneer dat achterwege kan blijven.

De hOvJ moet ouders informeren ook over de rechten van de minderjarige verdachte. Als ouders 'na redelijke inspanning' niet kunnen worden bereikt, of als het informeren van ouders in strijd is met de belangen van de minderjarige, kan een vertrouwenspersoon worden geïnformeerd. Als ook die er niet is, moet de Raad voor de Kinderbescherming worden geïnformeerd. Zodra het weer kan, moeten ouders alsnog worden geïnformeerd.

Er is een nieuwe, aangepaste **folder** over de rechten van minderjarige verdachten:

'Je wordt verdacht van een strafbaar feit'

Deze is te vinden op de site van de Rijksoverheid:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/brochures/2017/03/01/je-wordt-verdacht-van-een-strafbaar-feit>

Er is ook een gesproken versie van de folder.

Wetsvoorstel en memorie van toelichting:

<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/wetsvoorstellen/detail?id=2019Z00348&dossier=35116>

Aanmelden voor Nieuwsbrief Verhoor

Wil je edities van deze nieuwsbrief ontvangen, meld je dan aan door een mail te sturen met als titel: aanmelden nieuwsbrief naar redactie.nieuwsbriefverhoor@politieacademie.nl

Schending regels AVR en verbaliseringsplicht art 152 WvSv

Na het beluisteren van de geluidsbanden van de verhoren van aangever bleken er zeer grote evidente verschillen te bestaan tussen hetgeen op de geluidsbanden is te horen en de schriftelijke weergave hiervan. Bovendien werd de opnameapparatuur meerdere keren stopgezet tijdens het afnemen van de verhoren. Over de reden hiervan werd niets vastgelegd. Blijkens afgelegde verklaringen van verbalisanten en aangever bij de RC blijkt in de pauzes van de opnamen onder meer lijn gebracht te zijn in de chronologie van gebeurtenissen, waarover verdachte heeft verklaard. Op die manier was het onderzoek (tegen No Surrender) onder meer gebaseerd op een verklaring niet zijnde van aangever. Bovendien was niet na te gaan of en in hoeverre verklaringen beïnvloed zijn. Dit leidde o.a. tot uitsluiting van bewijs wegens grove veronachtzaming van de belangen van de verdediging en in strijd met een eerlijk proces (art 6 EVRM). Het OM is in hoger beroep gegaan.

Bron: ECLI:NL:RBNNE:2019:1676 en ECLI:NL:RBNNE:2019:1712

<https://uitspraken.rechtspraak.nl/inziendocument?id=ECLI:NL:RBNNE:2019:1712&showbutton=true>

App moeilijke woorden strafrechtken

Er is een app ontwikkeld met daarin veelvoorkomende woorden uit het strafrecht met daarnaast de vertaling of omzetting naar eenvoudige taal. Deze kan je bijvoorbeeld gebruiken bij aangevers, getuigen of verdachten met een licht verstandelijke beperking (LVB).

De Moeilijke Woordenlijst is ontwikkeld voor en door professionals uit de strafrechtken die werken met LVB-cliënten. De Moeilijke Woordenlijst Strafrechtken maakt deel uit van de Basistool Strafrechtken.

Meer informatie of direct downloaden? Ga naar <https://www.basistoolstrafrechtken.nl/download-app/>

Bron: <https://www.williamschrikker.nl/Nieuwsoverzicht/nieuwsdetail/ArtMID/1883/ArticleID/1309/App-Moeilijke-Woordenlijst-Strafrechtken-gelanceerd>

Betreed geheugen als plaats delict

Op zaterdag 25 mei is een mooi artikel verschenen in het Dagblad van het Noorden: *Betreed geheugen als plaats delict*.

Recherchepsychologen Maarten Prinsen en Jos Hoekendijk van de eenheid Noord Nederland adviseren het geheugen of de herinnering van een getuige te behandelen als ware het een plaats delict. Voorkom sporenvernietiging!

Zij geven rechercheurs in Noord-Nederland extra training in getuigenverhoor.

Er zijn meerdere factoren die de herinnering van een getuige beïnvloeden. Als verhoorder moet je daar rekening mee houden, maar er vooral voor zorgen dat je door vraagstelling de herinnering niet verder beïnvloedt. Daarvoor wordt vaak de metafoer van een sneeuwlandschap gebruikt: Zie de herinnering van een getuige als verse sneeuw. Bij elke vraag die je stelt, zet je als het ware een voetstap in dat sneeuwlandschap en vervuil je dat. Start daarom je getuigenverhoor met het uitnodigen van de getuige om uitgebreid te vertellen ("Vertel alles over.....", het zogenaamde spontane verhaal. Stimuleer dat en onderbreek het niet. Pas als de getuige niets meer uit zichzelf vertelt, stel je doorvragen en toetsvragen.

Gebruik het **generiek getuigenverhoor**!

<https://kompol.politieacademie.politie.nl/topic.aspx?id=1876&fmt=steps&q=generiek+getuigenverhoor>

Bron: <http://e-pages.dk/dvhn/9821/article/908368/68/1/render/?token=e3e2f36636d2b01dd64ea54c5c7877c5>

Seminar verhoor uitgesteld

Op 12 november stond een seminar verhoor gepland, georganiseerd door Team Onderzoek en Team Generieke Opsporing van de Politieacademie. Het laatste nieuws is dat dit seminar om praktische redenen wordt uitgesteld tot februari 2020. Zodra er meer informatie over de datum en inhoud bekend is, zullen wij dit communiceren.

Daderkenmerken en hun praktische implicaties voor de aanpak van verhoren

Het afgelopen jaar deed recherchekundige [10.2.e](#) van de Landelijke Eenheid onderzoek naar kenmerken van daders van internationale misdrijven (oorlogsmisdrijven). In het onderzoek werd onder meer nagegaan of die kenmerken gevolgen kunnen hebben voor de aanpak van verhoren.

Internationale misdrijven, die onderzocht worden door het Team Internationale Misdrijven (TIM) van de Landelijke Eenheid, zijn doorgaans al langer geleden gepleegd (soms zelfs tientallen jaren geleden). Een eerste verdenking ontstaat bijvoorbeeld pas wanneer iemand zich meldt bij de IND in verband met een asielaanvraag. Vaak is in de tussenliggende periode veel bewijsmateriaal verloren gegaan, waardoor de verdachte relatief gezien een prominente plaats inneemt in de bewijsvoering. Daarnaast bleek op basis van wetenschappelijke literatuur dat daders van internationale misdrijven in een aantal opzichten sterk verschillen van daders van commune delicten. Om deze redenen ontstond behoefte aan meer inzicht in de specifieke kenmerken van daders van internationale misdrijven en de mogelijke gevolgen daarvan voor het opsporingsproces.

In het onderzoek werden kenmerken van dadertypen uit Alette Smeulers' typologie voor oorlogsmisdadigers voorgelegd aan rechercheurs en recherchepsychologen, met de vraag of zij daar vanuit hun expertise praktische implicaties aan konden verbinden voor de aanpak van onder meer verdachten- en getuigenverhoren.

Dit leverde ten eerste een reeks verhoorthema's (onderwerpen voor verhoor) op die aansluit bij de kenmerken van verschillende dadertypen.

Ten tweede werd voor verdachten met verschillende kenmerken aangegeven hoe zij het beste benaderd kunnen worden tijdens verhoren. Hierbij kan gedacht worden aan de wijze waarop verhoorders zich ten opzichte van de verdachte gedragen en de verhoorstijl die wordt toegepast.

Tenslotte werden concrete onderzoekshandelingen benoemd, onder meer met betrekking tot het toepassen van verhoormethoden. Bij het ene dadertype zou bijvoorbeeld de scenario's onderzoekende methode (SOM) beter zijn dan de vrije verklaringsmethode vanwege overmatig liegen, terwijl de vrije verklaringsmethode bij een ander dadertype juist wordt aangeraden vanwege mogelijke gevoeligheid voor compliance.

De bredere boodschap van het onderzoek is dat het loont om de kenmerken van specifieke dadergroepen die in de wetenschappelijke literatuur beschreven worden praktijkgericht te onderzoeken, omdat een deel van die kenmerken implicaties kan hebben voor het opsporingsproces.

Voor meer informatie over het onderzoek kan contact worden opgenomen met [10.2.e](#) [@politie.nl](#).
